

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sectio I. Qua ratione existat Christus in hostia consecrata.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

stantiam panis, ubi iam tamen hypostaticè verbo.

XII. Hunc errorem optimè confutavit Algerus, qui eodem cum Ruperto tempore floruit.

XIII. Rejicitur ulterius hic Impanationis error ex illis Christi

sicut semel fuit pro nobis verbum incarnatum, ita docet hic Auctor sapius esse Impanatum: unde Bellarminus libro tertio de Eucharistiâ, capite undecimo, ait Rupertum fuisse primum auctorem erroris de Impanatione per unionem hypostaticam.

Hunc errorem, sicut & alios de Eucharistiâ eo tempore exortos acutissimè refutavit Algerus, qui eodem tempore cum Ruperto vixit, ut notat ibidem Bellarminus, & contra eum est primò, nam hæc doctrina expressè est contra Tridentinum sessionem decima-tertiâ, canone secundo, ubi sic habet: *Si quis dixerit, in Sacro-sancto Eucharistiâ Sacramento remanere substantiam panis & vini, unâ cum corpore & sanguine Domini nostri JESU CHRISTI, negaveritq; mirabilem illam & singularem conversionem totius substantiæ panis in corpus, & totius substantiæ vini in sanguinem, manentibus duntaxat speciebus panis & vini; anathema sit:* in hac vero Ruperti sententia manet substantia panis unita hypostaticè verbo, & consequenter non conversa in corpus Christi, ergo.

Secundò contra illum est; Christus enim Joannis sexto ait: *Panis quem ego dabo, caro mea est,* unde licet in hac sententiâ dici possit panis corpus Christi, id est corpus unitum verbo, non tamen caro Christi, nam propter solam unionem

panis cum carne, in eadem substantiâ non potest panis dici caro, sicut nec verè dici potest corpus Christi est anima, licet uniat in eodem supposito, cujus ratio est, quia prædicationes quæ fiunt per communicationem idiomatum, solum dicuntur de supposito, partes autem non sunt supposito.

Tertio, Mathæi vigesimo sexto dicit Christus: *Hoc est corpus meum, quod pro vobis tradetur;* unde Patres omnes asserunt in Eucharistiâ dari nobis corpus Christi carneum sumptum de Virgine, & verba quod pro hominibus fuit affixum Cruci, & versum à Virgine, quodq; pro hominibus fuit affixum cruci, nullam urgens ratio est, cur verbum uniat se hypostaticè pani, cum tamen secundum Patres & Theologos, gravissima requiratur causa, ut Deus naturæ ulli creatæ, etiam Angelicæ hoc modo uniat. Præterea cum unio hypostatica sit res in se adeo excellens, & donum omnium maximum, non est verisimile de novo toties diebus singulis fieri.

Deinde, ut optimè notat Bellarminus citatus, nulla urgens ratio est, cur verbum uniat se hypostaticè pani, cum tamen secundum Patres & Theologos, gravissima requiratur causa, ut Deus naturæ ulli creatæ, etiam Angelicæ hoc modo uniat. Præterea cum unio hypostatica sit res in se adeo excellens, & donum omnium maximum, non est verisimile de novo toties diebus singulis fieri.

DISPUTATIO SEPTUAGESIMA QUINTA.

De Sacramentali præsentia Christi in Eucharistiâ.

EANDEM rem non definitivè tantum; hoc enim fide certum est ex mysterio Eucharistiæ, sed etiam circumscriptivè poni posse in duobus locis, latè ostendi Disputatione trigesima-quintâ Physicorum, dum de ubicatione, neque hoc loco de eâ re quidquam adjiciam, cum quæstio sit Philosophica, & in Philosophia discussa.

SECTIO PRIMA.

Quâ ratione existat Christus in hostiâ consecratâ.

I. Circa modum quo Christus sub panis & vini speciebus in hoc Sacramento existit, non parva est

EXPLICATIS terminis à quo & ad quem transsubstantiationis in hoc mysterio, dum per eam constituitur Christus sub panis & vini speciebus, destructâ utriusque substantiâ, aliisque circa hanc conversionem difficultatibus expeditis, nunc de præsentia ipsâ Christi sub speciebus, modòque

existendi ejus dicendum; qua in re non parva est inter Theologos dissensio, opinionumque varias inter se dissentientias. Quid mihi verisimilius videtur, hac sectione declarabo.

Supponendum in primis tanquam certum, præsentiam hanc, quam habet Christus in Sacramento diversissimæ rationis esse à præsentia illâ quam habet extra Sacramentum; primò enim, hac non obstante penetrat Christus cum speciebus panis & vini, quod præsentia ejus naturali non competit. Deinde, ejusmodi est hæc præsentia, ut non solum non adimat penetrationem corporis Christi cum quantitate, sed nec ipsarum partium corporis Christi inter se, ut postea videbimus. II. Præsentia quam habet in Eucharistiâ, diversissima ratio est à præsentia quam habet extra Sacramentum.

Totum

III. Fide certum est, totum Christum sub utraque specie contineri.

Totum Christum sub utraque specie contineri fide certum est, & definitum tum in Florentino, in decreto ad Armenos, tum Tridentino, sessione decimâ tertiâ, canone tertio contra hæreticos nostri temporis: tum etiam olim à Julio primo contra hæreticos quosdam intinctores ditos, quod panis species intinctas speciebus vini ad complementum communionis dabant, hoc facto innuentes existimare se sanguinem sub speciebus panis non contineri. A quo etiam errore immunes fortè non erant hæretici illi, qui communionem sub utraque specie necessariam esse asseriebant. Contra hunc errorem facit præterea auctoritas Patrum omnium, qui unâ voce affirmant totum Christum sub utraque specie contineri; probaturque apertè ex ipsis verbis Christi Joannis sexto, ubi ait: *Ego sum panis vivus, & postea: Qui manducat me vivet propter me, &c.*

IV. Certum in super est, sub singulis speciebus divisi esse totum Christum.

Deinde, sub singulis speciebus divisis esse totum Christum non minus certum est, & definitum in Tridentino sessione decimâ tertiâ, canone tertio, his verbis: *Si quis negaverit in venerabili Sacramento Eucharistia sub unaquaque specie, & sub singulis ejusque speciei partibus, separatione factâ totum Christum contineri, anathema sit.* Ratio est, quia juxta communem doctrinam Theologorum tandiu manet Christus sub speciebus panis, aut vini, sub quibus per consecrationem semel fuit constitutus, quamdiu maneret substantia panis, si ibi ante divisionem fuisset: unde nisi in partes adeo exiguas dividantur species, ut sint minores minimo naturali, si panis habeat minimum, manebit sub iis Christus.

V. Prima nonnullorum sententia est, Christum semel tantum esse in quavis hostiâ, ita ut totus totus hostiâ, & pars parti respondeat.

Quod ergo in præsentem quærimus est, Utrum in singulis hostiâ partibus ante divisionem sit tota Christi substantia. Qua in re opinantur aliqui Christum semel tantum esse in unaquaque hostiâ, ita ut totus totus hostiâ, & pars parti respondeat: post fractionem verò dicunt totum Christum similiter esse sub singulis partibus, sicut in speculo contingit, in cujus fractis partibus eodem modo est tota facies sicut antea in speculo integro: ita Albertus in quarto, distinctione decima tertiâ, articulo undecimo, & alii nonnulli.

VI. Hac sententia ab omnibus merito rejicitur.

Sed hæc opinio ab omnibus rejicitur, tum quia in parvâ hostiâ non potest hoc modo statui totus Christus sine magnâ conspatione & indecente partium contorsione, nec si panis major humano corpore consecraretur, sine rarefactione & magnâ corporis Christi dilatatione, tum quia quoties vel hostiâ frangitur, vel duæ partes vini seorsim consecratæ commiscuntur, desineret Christus esse sub partibus, & denuò constitueretur in toto, vel desineret esse in toto, & esset in partibus, tum denique, quia est contra Concilia & definitiones Pontificum, quas postea asseremus, in quibus habetur Christum totum esse in singulis hostiâ partibus præsentem. Unde Vasquez disp. centesimâ octogesimâ octavâ, cap. secundo Albertum excusat; dicitque cum solum velle Christum esse semel in totâ hostiâ ante separationem, id est non esse ibi per plures præsentias, non tamen negare quin sit in toto, & singulis partibus per eandem præsentiam.

VII. Secunda sententia affirmat Christum esse totum in toto, & totum in

Secunda sententia tribuitur Sancto Bonaventuræ, Halensi, Gabrieli & aliis, ac planè eam tenere videtur Pater Coninck hic, quæstione 76. artic. tertio, num. 49. licet difficulter illam concipi posse assermet. Docet itaque hæc sententiâ, Christum ante divisionem esse totum in toto, & totum instar Spiritus in singulis illis hostiâ partibus.

R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. II.

bus, quæ tantam habent quantitatem, ut si ante consecrationem separarentur ab invicem, maneret in iis substantia panis, quæ proinde vocantur partes minimæ, seu minimi naturalis, & sunt tantum finite: in iis verò partibus quæ his minores sunt, & vocantur partes minores minimis aut Christum esse quidem totum, sed semel tantum instar rei materialis, ita ut totus toti, & pars parti respondeat.

quibusdam partibus, non in omnibus.

Hæc sententia minus placet quàm præcedens, nam præterquam quod non salvet loquutiones Conciliorum, & Pontificum, ut postea videbimus, habet difficultates omnes communis sententiæ asserentis Christum esse totum in toto & totum in quavis parte modo spirituali, & præterea alias addit multo graviores. Quod habeat difficultates omnes communis sententiæ patet; si enim sit modo spirituali in ullâ parte minimâ, ergo ibi recurrit difficultas infiniti, & æquè ratione illius partis debet solvere quomodo Christus non sit infinitus ibi replicatus, ac debet communis sententiæ ratione spiritualis existentia in totâ hostiâ, nam in quavis parte minimâ sunt infinitæ partes proportionales, in quibus singulis non minus debet esse totus Christus spirituali modo replicatus quàm est anima rationalis in quavis minimâ parte corporis, aut Angelus in simili parte spatii, in qua tamen ita sunt, ut sint in minore & minore in infinitum.

VIII. Hac sententia habet omnes difficultates communis opinionis, & alius superaddit.

Quod verò superaddat peculiarem difficultatem probatur, secundum hanc enim sententiam sequitur Christum non esse omnino in hostiâ consecratâ. Probatur: nulla enim est pars minimâ, in qua non sint duæ vel plures minores minimâ, cum omnes hujusmodi partes componantur ex minoribus; si enim fumatur mediâ pars illius partis minimæ, est minor minimâ, sed non est juxta hanc sententiam in ullâ parte minore minimâ, ergo est in neutrà medietate illius partis, ergo nec in totâ illâ parte: sicut optime quis argueret, anima est in neutra medietate digiti, ergo non est omnino in digito.

IX. Ostenditur, juxta prædictam sententiam sequi Christum non esse omnino in hostiâ consecratâ.

Dices, hæc duæ medietates, cum sint sibi invicem unitæ faciunt unam minimam. Contra, non minus quavis pars minor minimâ est unita parti sibi simili, quàm hæc duæ medietates, quare ergo similiter non constituet unam partem minimam cum illâ, sicque nulla erit in speciebus illius pars minor minimâ, cum nulla sit quæ non uniatur alteri parti sibi simili, unæ autem ipsi, est componere unam minimam partem cum illâ, sicque ante discontinuationem nulla est pars minor minimâ, si completè sumatur pars minor minimâ, completè enim sumpta connotat separationem ab aliis, alioqui quævis pars ejusdem magnitudinis cum hac, erit minor minima, nec est major ratio cur una sit minor minimâ quàm alia, præsertim cum omnes in pane & vino sint homogeneæ.

X. Cum partes minores minimi sint sibi invicem unitæ, faciunt unam partem, sicque vel in illis etiam est Christus, vel non est omnino in ullâ.

Præterea, vel in partibus illis minoribus minimis dicunt hi Auctores non esse omnino Christum, vel esse modo quantitativo, ita ut totus sit in totâ illâ parte, & pars in parte illius, primum non audent asserere, sequeretur quippo non esse Christum in totâ hostiâ, si ergo dicant secundum, sicut dicunt, jam contra eos faciunt nonnulla ex argumentis contra primam sententiam allatis.

XI. Non satis se expeditur hi Auctores ab argumentis contra primam sententiam allatis.

Dicendum itaque, Christum post consecrationem non solum esse totum in tota hostiâ, sed etiam totum in quavis ejus particula: ita Sanctus Thomas

XII. Christus est totus in totâ, & totus.

TOM. II.

ius in quilibet parte hostia consecrata.

Thomas hic, & Theologi communiter. Probatur primò ex Concilio Tridentino sessione 13. licet enim canone tertio dicat Christum esse totum sub singulis partibus hostiæ, separatione facta, in fine tamen capituli tertii de eadem re tractans omittit particulas illas *separatione facta*, & absolute ait Christum totum esse sub singulis hostiæ partibus; sic enim habet: *Totus & integer Christus sub panis specie, & sub quavis ipsius speciei parte, totus item sub vini specie, & sub ejus partibus existit.*

XIII. *Docet Hilarius Pontifex, in quacunque parte specierum est pars Christi, esse totum Christum.*

Secundò probatur ex capite ubi pars distinctione 2. de consecratione, in quo capite expressè docet Hilarius Pontifex in quacunque parte specierum est pars Christi, esse totum Christum, per quod manifestè refellitur, non solum prima sententia, quæ ponebat Christum semel tantum in hostiæ presentem, & modo quantitativo, sed etiam secunda, quæ ipsum hoc modo statuit in quavis parte minore minimâ. Suppono autem in presenti effectum formalem quantitatis non consistere in actuali impenetrabilitate, sed solum in radicali; Christus enim hic retinet suam quantitatem, sicut etiam retinuit in nativitate, & resurrectione, & cum ad discipulos ingressus est januis clausis, cum tamen in his casibus actu penetraretur cum aliis rebus quantis.

XIV. *Objic. Ergo presentia Christi sub quavis hostiæ sunt infinita.*

Dices: Si in singulis partibus illarum specierum sit totus Christus, ergo tot habet presentias, quot sunt partes in speciebus, sed partes specierum sunt infinitæ, ergo & presentia. In primis dico secundam sententiã non effugere hanc difficultatem, cum in quavis parte minimâ ponat Christum replicatum in singulis partibus specierum sicut anima replicatur in quavis parte corporis. Respondetur itaque, vel hanc presentiam esse indivisibilem & nullas habere partes, ut aliqui volunt, tunc autem nulla quoad hoc est difficultas: vel est divisibilis, tunc verò dicimus, sicut ipsa quantitas constituit simpliciter totum quantitatem finitam, quamvis in se contineat infinitas partes integrales, seu communicantes, ita licet hæc presentia in se habeat infinitas partes integrales, constituere poterit unam presentiam finitam, nec Christus in hostiã erit infinitus simpliciter, sed tantum secundum quid, ut omnes fateri debent de animâ Christi, & respectu specierum, quibus subest, & corporis quod informat.

SECTIO SECUNDA.

Utrum totus Christus, non in partibus tantum, sed etiam in punctis seu indivisibilibus hostiæ existat.

I. *Prima sententia negat Christum in indivisibilibus hostiæ existere.*

PRIMA sententia est negativa: ita conformiter ad suam sententiã sectione præcedente numero quinto relata Albertus; dum enim ait totum Christum semel tantum esse sub unâ hostiã, partibus verò hostiæ, non totum corpus, sed partes ejus partibus hostiæ respondere, à fortiori dicit totum Christi corpus non respondere indivisibilibus.

II. *Ex iis etiam qui totum Christum sub singulis hostiæ parti-*

bus hostiæ totum contineri dicebant, Scotus in quarto, dist. 10. quæst. 9. negat contineri sub indivisibilibus, idem tenet Richardus dist. 10. art. sexto, quæst. 2. Mayro quæst. 2. ex recen-

tioribus verò Valquez hic, disp. 184. cap. quarto, negat Christum presentem esse sub hisce indivisibilibus. Idem docet Henriquez lib. octavo, cap. vigesimo septimo, num. quinto, asserens contrariam sententiã, quam ipse aliquando tenuerat esse falsam, & contra torrentem Doctorum, atque in publicâ thesium defensione Salamantica à magistris omnibus merito fuisse rejectam. Quæstio autem supponit dari in continuo hujusmodi indivisibilia.

Secunda nihilominus, eaque probabilior sententia affirmat, positis hujusmodi indivisibilibus, Christum, sicut sub singulis partibus specierum, ita & sub singulis etiam partium indivisibilibus verè & realiter totum esse presentem: ita Capreolus in quarto, dist. 10. quæst. 4. Sotus dist. 49. quæst. 4. art. sexto, addens non licere Theologo hoc negare, Nunnez quæst. 76. art. tertio, Valentia hic, quæst. 4. punct. tertio, Suarez hic, disp. 52. sect. 3. Albertinus Tomo secundo de prædicamento ubi, corollario primo, dubio quinto, Tannerus hic, disp. quinta, quæst. quinta, dubio primo, numero decimo quarto, & alii.

Hæc quoque videtur mens Sancti Thomæ, qui Christum eo modo ait esse sub speciebus panis, quo Angelus est in palmo spatii, Angelus autem intimè præfens hujusmodi spatio, nequit esse præfens illius partibus, & non indivisibilibus, alioqui presentia illius non esset continua, imò divideretur in omnes suas partes: idem ergo est de presentia Christi sub speciebus, sicut si anima rationalis in corpore, partibus ejus tantummodo esset præfens, non indivisibilibus, foret necessariò in infinitas, imò omnes suas partes divisa illius presentia.

Hoc argumentum à fortiori urget in eorum sententia, qui dicunt indivisibilia in continuo, non consecutivè se habere ad partes, sed intimè cum iis penetrari; in hac enim sententia evidens videtur totum Christum intimè presentem seu penetratum esse cum indivisibilibus specierum, cum partes ipsæ, quarum singulis intimè præfens est totus Christus sint cum indivisibilibus penetratæ: sicut si duo Angeli vel animæ sint in eodem palmo spatii, eique adæquatè correspondeant, implicat contradictionem ut tertius Angelus, imò homo, vel quodcumque etiam corpus existens in illo spatio, sit uni ex illis Angelis vel animabus intimè præfens, non alteri. In sententiã autem partes & puncta statuente sibi invicem consecutivè urget argumentum numero præcedente positum.

Dices: Hoc argumentum non habet locum nisi in opinione presentiam Angeli & corporis Christi ponente divisibilem, si autem statuatur indivisibilis, cessat difficultas; cum enim nulla omnino in eâ sint partes, evidens est non posse dividi in infinitas. Contra primò: Sectione enim sequente ostendemus hanc corporis Christi presentiam sub speciebus respectu spatii divisibilis statui debere divisibilem. Contra secundò, si namque dicatur hæc presentia esse indivisibilis, eadem imò fortasse major est difficultas; sicut enim si corpus Christi sit partibus tantum specierum præfens, non indivisibilibus, sequitur presentiam divisibilem dividi in partes infinitas, ita si presentia hæc sit indivisibilis, & solis partibus præfens, non indivisibilibus specierum, sequitur dari infinitas presentias totales indivisibiles, cum si Christus non sit intimè præfens indivisibilibus, toties

bus presentia esse anima, negant nisi Christum esse sub indivisibilibus.

III. *Secunda & probabilior sententia ait Christum non sub partibus tantum, sed sub singulis etiam indivisibilibus totum contineri.*

IV. *Docet S. Thomas in Christum esse sub speciebus, sicut Angelus est in palmo spatii.*

V. *In illorum sententiã, qui dicunt indivisibilia divisa esse intimè partibus presentia, magis urget prædictum argumentum.*

VI. *Objic. Prædictum argumentum non habet locum, nisi in sententiã presentiam Christi sub speciebus ponente divisibilem.*